

คำอธิบายสรุปสาระสำคัญ
พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม^๑

๑. ความมุ่งหมายของกฎหมาย

พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติมมีความมุ่งหมายเพื่อสร้างการแข่งขันทางการค้าที่เป็นธรรมด้วยการคุ้มครองเครื่องหมายการค้า เครื่องหมายบริการ เครื่องหมายรับรอง และเครื่องหมายร่วมที่มีลักษณะบ่งบอกแหล่งที่มา แยกแยะความแตกต่างระหว่างสินค้าหรือบริการที่ใช้เครื่องหมายนั้นกับสินค้าหรือบริการที่ใช้เครื่องหมายของผู้อื่น ทำให้ทราบถึงความเกี่ยวข้องระหว่างสินค้าหรือบริการกับเจ้าของเครื่องหมาย และสามารถบ่งบอกคุณภาพของสินค้าหรือบริการที่ใช้เครื่องหมายนั้นได้

๒. ขอบเขตของกฎหมาย

กำหนดลักษณะเครื่องหมายการค้า เครื่องหมายบริการ เครื่องหมายรับรอง และเครื่องหมายร่วมที่จะจดทะเบียนและได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัตินี้ กำหนดกระบวนการจดทะเบียนและให้ความคุ้มครองเครื่องหมาย ๔ ประเภทดังกล่าว

๓. องค์กรในการบังคับใช้กฎหมาย

๓.๑ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์เป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ โดยมีอำนาจแต่งตั้งนายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่ออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้ ลดหรือยกเว้นค่าธรรมเนียมและกำหนดกิจการอื่น ตลอดจนออกประกาศต่างๆ (มาตรา ๕)

๓.๒ คณะกรรมการเครื่องหมายการค้า

คณะกรรมการเครื่องหมายการค้า ประกอบด้วยอธิบดีกรมทรัพย์สินทางปัญญาเป็นประธานกรรมการ เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาหรือผู้แทน อัยการสูงสุดหรือผู้แทน และผู้ทรงคุณวุฒิภาคเอกชน จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการ ซึ่งมีความรู้ความสามารถด้านกฎหมายหรือการพาณิชย์ และมีประสบการณ์เกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญาหรือเครื่องหมายการค้าทั้งหมดไม่น้อยกว่าแปดคน แต่ไม่เกินสิบสองคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งเป็นกรรมการ โดยมีอำนาจและหน้าที่ในการแต่งตั้งเลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการ (มาตรา ๙๕) วินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งหรือคำวินิจฉัยของนายทะเบียน พิจารณาและมีคำสั่งเกี่ยวกับคำร้องขอให้เพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า เครื่องหมายบริการ เครื่องหมายรับรอง เครื่องหมายร่วมหรือสัญญาอนุญาตให้ใช้เครื่องหมายการค้าหรือเครื่องหมายบริการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้คำแนะนำหรือคำปรึกษาแก่รัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวงหรือประกาศตามพระราชบัญญัตินี้ และพิจารณาเรื่องอื่น ๆ ตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย (มาตรา ๙๖) และออกหนังสือสอบถามหรือเรียกนายทะเบียน ผู้อุทธรณ์ หรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องมาให้ข้อเท็จจริง คำอธิบาย หรือความเห็น หรือให้ส่งเอกสารหรือหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องมาพิจารณาก็ได้ (มาตรา ๑๐๒)

๓.๓ นายทะเบียน

นายทะเบียน มีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้

^๑ พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๓ และพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๕

(๑) ออกหนังสือหรือเรียกผู้จดทะเบียน มาให้ถ้อยคำ หรือทำคำชี้แจง หรือให้ส่งเอกสารหรือหลักฐาน เกี่ยวกับการจดทะเบียนหรือกระทำการอื่นใด เพื่อตรวจสอบหรือเพื่อประกอบการพิจารณาได้ (มาตรา ๑๒)

(๒) ออกคำสั่งให้ผู้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้ารายนั้นแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำขอจดทะเบียน ให้ถูกต้อง (มาตรา ๑๕)

(๓) ออกคำสั่งไม่รับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า (มาตรา ๑๖)

(๔) ออกคำสั่งให้ผู้จดทะเบียนแสดงการปฏิเสธว่าไม่ขอถือเป็นสิทธิของตนแต่ผู้เดียว ในอันที่จะใช้ส่วนหนึ่งส่วนใดหรือหลายส่วน เป็นสิ่งที่ใช้กันสามัญในการค้าขายสำหรับสินค้าบางอย่าง หรือบางจำพวกอันไม่ควรให้ผู้จดทะเบียนรายหนึ่งรายใดถือเป็นสิทธิของตนแต่ผู้เดียว (มาตรา ๑๗)

(๕) มีคำสั่งให้ประกาศโฆษณาคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า เมื่อนายทะเบียนพิจารณา แล้วเห็นควรรับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า (มาตรา ๒๙)

(๖) มีคำสั่งเพิกถอนคำสั่งให้ประกาศโฆษณาคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า หากปรากฏแก่นายทะเบียนในภายหลังว่า เครื่องหมายการค้ารายนั้นไม่มีลักษณะอันพึงรับจดทะเบียนได้ก็ดีหรือการขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ารายนั้นไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๓๐)

(๗) มีคำสั่งเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า หากปรากฏว่าเจ้าของเครื่องหมายการค้า มิได้ปฏิบัติตามคำสั่งให้แก้ไขของนายทะเบียนในการขอต่ออายุให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ (มาตรา ๕๕) หรือเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่ได้จดทะเบียนแล้วฝ่าฝืนหรือมิได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขหรือข้อจำกัดที่นายทะเบียน กำหนดในการรับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า (มาตรา ๕๘) หรือกรณีเจ้าของเครื่องหมายการค้าหรือตัวแทน เลิกตั้งสำนักงานหรือสถานที่ที่ได้จดทะเบียนไว้ในประเทศไทยแล้ว (มาตรา ๕๙)

(๘) ร้องขอต่อคณะกรรมการฯ ให้สั่งเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า หากปรากฏว่า เครื่องหมายการค้าในขณะที่จดทะเบียน ไม่มีลักษณะบ่งเฉพาะ มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมาย เป็นเครื่องหมาย การค้าที่เหมือนหรือคล้ายกับเครื่องหมายการค้าของบุคคลอื่นที่ได้จดทะเบียนไว้แล้ว จนอาจทำให้สาธารณชน สับสนหรือหลงผิดในความเป็นเจ้าของของสินค้าหรือแหล่งกำเนิดของสินค้า ไม่ว่าจะใช้กับสินค้าจำพวก เดียวกัน หรือต่างจำพวกกันที่มีลักษณะอย่างเดียวกัน (มาตรา ๖๑)

(๙) ร้องขอต่อคณะกรรมการฯ ให้เพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า หากพิสูจน์ได้ว่า ในขณะที่ขอจดทะเบียน เจ้าของเครื่องหมายการค้านั้นไม่เคยใช้เครื่องหมายการค้าสำหรับสินค้าที่ได้ จดทะเบียนไว้ เว้นแต่เจ้าของเครื่องหมายการค้านั้นจะพิสูจน์ได้ว่า การที่ไม่ได้ใช้เครื่องหมายการค้า นั้น มีสาเหตุมาจากพฤติการณ์พิเศษในทางการค้าและมีได้มีสาเหตุมาจากความตั้งใจที่จะไม่ใช้ หรือจะละทิ้ง เครื่องหมายการค้า (มาตรา ๖๓)

(๑๐) ร้องขอต่อศาลให้สั่งเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าได้ หากแสดงได้ว่า ในขณะที่ร้องขอนั้นเครื่องหมายการค้าดังกล่าวได้กลายเป็นสิ่งที่ใช้กันสามัญในการค้าขายสำหรับ สินค้าบางอย่างหรือบางจำพวกและได้สูญเสียความหมายของการเป็นเครื่องหมายการค้าไปแล้ว (มาตรา ๖๖)

(๑๑) รับคำขอยื่นอุทธรณ์คำสั่งหรือคำวินิจฉัยของนายทะเบียน และคำร้องขอให้เพิกถอน การจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า เครื่องหมายบริการ เครื่องหมายรับรอง เครื่องหมายร่วม หรือสัญญา อนุญาตให้ใช้เครื่องหมายการค้าหรือเครื่องหมายบริการ (มาตรา ๑๐๑)

๓.๔ พนักงานเจ้าหน้าที่

นายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ มีอำนาจหน้าที่ ดำเนินการเพิ่มเติม (มาตรา ๑๐๖ ทวิ) ดังนี้

(๑) เข้าไปในสถานที่ทำการ สถานที่ผลิต สถานที่จำหน่าย สถานที่รับซื้อ หรือสถานที่เก็บสินค้าของผู้ประกอบธุรกิจ หรือสถานที่อื่นที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าจะมีการฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้หรือเข้าไปในยานพาหนะของบุคคลใด เพื่อตรวจสอบให้การ หรือเพื่อตรวจค้นและยึดยานหลักฐาน หรือทรัพย์สินที่อาจจับได้ตามพระราชบัญญัตินี้ หรือจับกุมผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้โดยไม่ต้องมีหมายค้น ในการนี้ให้มีอำนาจสอบถามข้อเท็จจริง หรือเรียกบัญชี ทะเบียน เอกสาร หรือหลักฐานอื่นจากผู้ประกอบธุรกิจ เจ้าของ หรือผู้ควบคุมยานพาหนะ หรือจากบุคคลซึ่งเกี่ยวข้อง ตลอดจนสั่งให้บุคคลดังกล่าวซึ่งอยู่ในสถานที่หรือยานพาหนะนั้นปฏิบัติตามหน้าที่จำเป็น

(๒) आयัดหรือยึดสินค้า ยานพาหนะ เอกสาร หรือหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดไปก่อนได้ ในกรณีที่มีหลักฐานชัดเจนแจ้งว่ามีการฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

๔. การจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า

๔.๑ หลักการคุ้มครองเครื่องหมายการค้าตามพระราชบัญญัตินี้ ใช้ระบบการจดทะเบียน โดยผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนเป็นรายแรก ย่อมมีสิทธิได้รับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าก่อน (มาตรา ๒๐) ซึ่งการยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายตามแบบพิมพ์ที่กรมทรัพย์สินทางปัญญาประกาศกำหนด สามารถยื่นได้ดังนี้

(๑) ยื่นคำขอต่อกรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์

(๒) ยื่นคำขอ ณ สำนักงานพาณิชย์จังหวัด ทุกจังหวัด

(๓) ยื่นคำขอผ่านระบบการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญาทางอิเล็กทรอนิกส์ในเว็บไซต์กรมทรัพย์สินทางปัญญา (www.ipthailand.go.th)

(๔) ยื่นคำขอทางไปรษณีย์

(๕) ยื่นคำขอผ่านทางกรมพัฒนาธุรกิจการค้าพร้อมการจดทะเบียนนิติบุคคล

การยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายจำเป็นต้องระบุรายการสินค้าที่ประสงค์จะได้รับความคุ้มครองแต่ละอย่างโดยชัดเจน (มาตรา ๙) และต้องมีสำนักงานหรือสถานที่ที่นายทะเบียนสามารถติดต่อได้ตั้งอยู่ในประเทศไทย (มาตรา ๑๐) ผู้มีสิทธิขอจดทะเบียนตามกฎหมายไม่ได้กำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิจดทะเบียน ดังนั้น คนไทยหรือคนต่างประเทศสัญชาติใดก็มีสิทธิยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าในประเทศไทยได้

๔.๒ ลักษณะของเครื่องหมายอันพึงรับจดทะเบียน (มาตรา ๖) ต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

(๑) มีลักษณะบ่งเฉพาะที่ทำให้ประชาชนหรือผู้ใช้สินค้านั้นทราบและเข้าใจได้ว่า สินค้าที่ใช้เครื่องหมายการค้านั้นแตกต่างไปจากสินค้าอื่น (มาตรา ๗)

(๒) ไม่มีลักษณะต้องห้ามตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๘) เช่น เครื่องหมายที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือรัฐประศาสนโยบาย เครื่องหมายที่เหมือนกับเครื่องหมายที่มีชื่อเสียงแพร่หลายทั่วไป ตราแผ่นดิน ตราจักรี ตราประจำตำแหน่ง ตราประจำกระทรวง ทบวง กรม หรือตราประจำจังหวัด ธงชาติของประเทศไทย นามพระราชวงศ์ พระบรมฉายาลักษณ์ หรือพระบรมสาทิสลักษณ์ของพระมหากษัตริย์ พระราชินี หรือรัชทายาท ฯลฯ เป็นต้น และ

(๓) ไม่เป็นเครื่องหมายการค้าที่เหมือนหรือคล้ายกับเครื่องหมายการค้าที่บุคคลอื่นได้จดทะเบียนไว้แล้ว ไม่ว่าจะใช้กับสินค้าจำพวกเดียวกันหรือต่างจำพวกกันที่นายทะเบียนเห็นว่า มีลักษณะอย่างเดียวกัน (มาตรา ๑๓)

๔.๓ การประกาศโฆษณาและการคัดค้าน

(๑) เมื่อนายทะเบียนพิจารณาแล้วเห็นควรรับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ให้นายทะเบียนมีคำสั่งให้ประกาศโฆษณาคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ารายนั้น (มาตรา ๒๙ วรรคแรก)

(๒) บุคคลใด ๆ สามารถยื่นคำคัดค้านต่อนายทะเบียนภายใน ๖๐ วันนับแต่วันประกาศโฆษณา พร้อมทั้งแสดงเหตุแห่งการคัดค้าน ถ้าพิสูจน์ได้ว่าตนมีสิทธิดีกว่าผู้ขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ารายนั้น หรือเห็นว่าเครื่องหมายการค้ารายนั้นไม่มีลักษณะอันพึงรับจดทะเบียนได้ หรือการขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ารายนั้น ไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ในระหว่างการประกาศโฆษณาคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ารายใด (มาตรา ๓๕)

(๓) หากปรากฏแก่นายทะเบียนในภายหลังการประกาศโฆษณาคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าว่า เครื่องหมายการค้ารายนั้นไม่มีลักษณะอันพึงรับจดทะเบียนได้ หรือการขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ารายนั้น ไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้นายทะเบียนมีคำสั่งเพิกถอนคำสั่งให้ประกาศโฆษณาคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าและประกาศโฆษณาคำสั่งเพิกถอนนั้น (มาตรา ๓๐ วรรคสอง)

(๔) กรณีที่ไม่มีการคัดค้านหรือมีการคัดค้านแต่ได้มีคำวินิจฉัยหรือคำพิพากษาหรือคำสั่งถึงที่สุดให้ผู้ขอจดทะเบียนเป็นผู้มีสิทธิจดทะเบียน ให้นายทะเบียนมีคำสั่งให้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้านั้น (มาตรา ๔๐ วรรคแรก)

๔.๔ ผลแห่งการจดทะเบียนและอายุความคุ้มครอง

(๑) เจ้าของเครื่องหมายการค้าเป็นผู้มีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในการใช้เครื่องหมายการค้าของตน ในรายการสินค้าที่ได้จดทะเบียนไว้ โดยให้ถือว่าวันที่ยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าเป็นวันที่จดทะเบียนเครื่องหมายการค้ารายนั้น (มาตรา ๔๒ และมาตรา ๔๔)

(๒) อายุความคุ้มครองเครื่องหมายการค้าให้มีอายุ ๑๐ ปี นับแต่วันที่จดทะเบียน (มาตรา ๕๓)

(๓) สามารถต่ออายุได้ภายใน ๓ เดือนก่อนวันสิ้นอายุการจดทะเบียนหรือภายใน ๖ เดือนนับแต่วันสิ้นอายุการจดทะเบียนโดยต้องชำระค่าธรรมเนียมเพิ่ม (มาตรา ๕๔)

ในกรณีที่เจ้าของเครื่องหมายการค้า มิได้ยื่นคำขอต่ออายุภายในกำหนดเวลา ให้ถือว่าเครื่องหมายการค้านั้นได้ถูกเพิกถอนการจดทะเบียนแล้ว (มาตรา ๕๖)

๔.๕ การละทิ้งคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า

(๑) ผู้ขอจดทะเบียนไม่ได้อุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียนตามมาตรา ๑๘ และมีได้ปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียน หรือ ผู้ขอจดทะเบียนได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียน แต่เมื่อคณะกรรมการเครื่องหมายการค้าวินิจฉัยว่าคำสั่งนั้นถูกต้องแล้วแต่ผู้ขอจดทะเบียนมิได้ปฏิบัติตามคำสั่งนั้นภายใน ๖๐ วันนับแต่วันที่ ได้รับแจ้งคำวินิจฉัยของคณะกรรมการฯ (มาตรา ๑๙)

(๒) ผู้ขอจดทะเบียนมิได้ยื่นคำโต้แย้งคำคัดค้าน กรณีที่บุคคลภายนอกคัดค้านการประกาศโฆษณาคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าเพราะเห็นว่าตนมีสิทธิดีกว่าผู้ขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ารายนั้น หรือเห็นว่าเครื่องหมายการค้ารายนั้นไม่มีลักษณะอันพึงรับจดทะเบียนได้ หรือการขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ารายนั้นไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๓๖ วรรคสาม)

(๓) ผู้ขอจดทะเบียนไม่ชำระค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าภายใน ๖๐ วันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งคำสั่งให้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้า (มาตรา ๔๐ วรรคสอง)

๕. สิทธิของบุคคลที่เกี่ยวข้อง

๕.๑ ผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า มีสิทธิในกระบวนการตรวจสอบการจดทะเบียน ดังนี้

(๑) การโอนสิทธิในคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า โดยให้ผู้โอนหรือผู้รับโอนแจ้งให้นายทะเบียนทราบก่อนการจดทะเบียน ซึ่งมีผลนับแต่วันที่ยื่นคำขอโอนสิทธิ (มาตรา ๔๘)

(๒) สิทธิอุทธรณ์คำสั่งหรือคำวินิจฉัยของนายทะเบียนต่อคณะกรรมการฯ ภายใน ๖๐ วันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งคำสั่งหรือคำวินิจฉัยของนายทะเบียน (มาตรา ๑๘ มาตรา ๒๑ มาตรา ๒๗ มาตรา ๓๑ มาตรา ๓๗ มาตรา ๖๐ วรรคสอง มาตรา ๖๙ มาตรา ๗๔ และ มาตรา ๘๙)

(๓) อุทธรณ์คำวินิจฉัยของคณะกรรมการฯ ต่อศาลภายใน ๙๐ วันนับแต่วันที่รับหนังสือแจ้งคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ (มาตรา ๓๘ มาตรา ๖๕ และ มาตรา ๗๕)

๕.๒ เจ้าของเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนมีสิทธิ ดังนี้

(๑) สิทธิแต่เพียงผู้เดียวที่จะใช้เครื่องหมายการค้า นั้น สำหรับสินค้าที่ได้จดทะเบียนไว้ (มาตรา ๔๔)

(๒) สิทธิในการโอนเครื่องหมายการค้าที่ได้จดทะเบียนแล้ว (มาตรา ๔๙) โดยต้องจดทะเบียนต่อนายทะเบียน (มาตรา ๕๑)

(๓) สามารถฟ้องร้องหรือเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากผู้กระทำความผิดฐานละเมิดสิทธิในเครื่องหมายการค้าที่ได้จดทะเบียนไว้แล้ว (มาตรา ๔๖ วรรคแรก)

(๔) ขอให้นายทะเบียนแก้ไขเปลี่ยนแปลงรายการการจดทะเบียนได้ (มาตรา ๕๒)

(๕) ร้องขอต่อนายทะเบียนให้สั่งเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของตนเองได้ แต่ในกรณีที่มีการจดทะเบียนสัญญาอนุญาตให้ใช้เครื่องหมายการค้า นั้น การเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า นั้นต้องได้รับความยินยอมจากผู้ได้รับอนุญาตด้วย (มาตรา ๕๗)

(๖) สิทธิในการอนุญาตให้บุคคลอื่นใช้เครื่องหมายการค้าของตนสำหรับสินค้าที่ได้จดทะเบียนไว้ โดยต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อนายทะเบียน (มาตรา ๖๘) และการใช้เครื่องหมายการค้าโดยผู้ได้รับอนุญาต ให้ถือว่าเป็นการใช้เครื่องหมายการค้าโดยผู้อนุญาตให้ใช้เครื่องหมายการค้ารายนั้น (มาตรา ๗๐)

(๗) สิทธิอุทธรณ์คำสั่งไม่รับจดทะเบียนสัญญาอนุญาตให้ใช้เครื่องหมายการค้าและคำสั่งเพิกถอนการจดทะเบียนสัญญาอนุญาตให้ใช้เครื่องหมายการค้าของนายทะเบียนหรือคณะกรรมการฯ ต่อคณะกรรมการฯ หรือศาลแล้วแต่กรณี (มาตรา ๖๙ มาตรา ๗๔ วรรคสอง และมาตรา ๗๕ วรรคสอง)

(๘) ในกรณีที่มีหลักฐานโดยชัดแจ้งว่ามีผู้กระทำการหรือกำลังกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งตามมาตรา ๑๐๘ มาตรา ๑๐๙ หรือมาตรา ๑๑๐ เจ้าของเครื่องหมายการค้า เครื่องหมายบริการ เครื่องหมายรับรองหรือเครื่องหมายร่วม อาจขอให้ศาลมีคำสั่งให้บุคคลดังกล่าวระงับหรือละเว้นการกระทำดังกล่าวนี้ได้ (มาตรา ๑๑๖)

๕.๓ ผู้ส่วนได้ส่วนเสียมีสิทธิ ดังนี้

(๑) ร้องขอต่อคณะกรรมการฯ ให้เพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า หากแสดงได้ว่าในขณะที่จดทะเบียนเครื่องหมายการค้า นั้นปรากฏเหตุในการเพิกถอน ได้แก่

- ไม่มีลักษณะบ่งเฉพาะ มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมาย เป็นเครื่องหมายการค้าที่เหมือนหรือคล้ายกับเครื่องหมายการค้าของบุคคลอื่นที่ได้จดทะเบียนไว้แล้ว จนอาจทำให้สาธารณชนสับสนหรือหลงผิดในความเป็นเจ้าของของสินค้าหรือแหล่งกำเนิดของสินค้า ไม่ว่าจะใช้กับสินค้าจำพวกเดียวกันหรือต่างจำพวกกันที่มีลักษณะอย่างเดียวกัน (มาตรา ๖๑) อีกทั้ง มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของคณะกรรมการฯ ต่อศาล (มาตรา ๖๕)

- กรณีพิสูจน์ได้ว่าในขณะที่ขอจดทะเบียน เจ้าของเครื่องหมายการค้า นั้นไม่ใช่เครื่องหมายการค้า นั้นสำหรับสินค้าที่ได้จดทะเบียนไว้ ทั้งนี้ เว้นแต่เจ้าของเครื่องหมายการค้า นั้นจะพิสูจน์ได้ว่ากรณีที่ไม่ได้ใช้เครื่องหมายการค้า นั้นมีสาเหตุมาจากพฤติการณ์พิเศษในทางการค้า และมีได้มีสาเหตุมาจากความตั้งใจที่จะไม่ใช้

หรือจะละทิ้งเครื่องหมายการค้าสำหรับสินค้าที่ได้จดทะเบียนไว้ (มาตรา ๖๓) อีกทั้งมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของคณะกรรมการฯ ต่อศาล (มาตรา ๖๕)

(๒) ร้องขอต่อศาลให้เพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า หากแสดงได้ว่าปรากฏเหตุในการเพิกถอน ได้แก่

- ในขณะที่ร้องขอนั้นเครื่องหมายการค้านั้นได้กลายเป็นสิ่งที่ใช้กันสามัญในการค้าขายสำหรับสินค้าบางอย่างหรือบางจำพวก จนได้สูญเสียความหมายของการเป็นเครื่องหมายการค้าไปแล้ว (มาตรา ๖๖)

- มีสิทธิในเครื่องหมายการค้าที่ดีกว่าผู้ซึ่งได้จดทะเบียนเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้านั้น โดยมีสิทธิฟ้องภายใน ๕ ปีนับแต่วันที่นายทะเบียนมีคำสั่งให้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้า (มาตรา ๖๗)

๕.๔ ประชาชนมีสิทธิ ดังนี้

(๑) ยื่นคำคัดค้านต่อนายทะเบียน ถ้าพิสูจน์ได้ว่าตนมีสิทธิดีกว่าผู้ขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ารายนั้น หรือเห็นว่าเครื่องหมายการค้ารายนั้นไม่มีลักษณะอันพึงรับจดทะเบียนได้ หรือการขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ารายนั้นไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ในระหว่างการประกาศโฆษณาคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้ารายใด (มาตรา ๓๕)

(๒) ฟ้องคดีบุคคลอื่นซึ่งเอาสินค้าของตนไปลงขายว่าเป็นสินค้าของเจ้าของเครื่องหมายการค้า โดยเครื่องหมายการค้านั้นยังไม่ได้จดทะเบียน (มาตรา ๔๖ วรรคสอง)

(๓) ร้องขอต่อคณะกรรมการเครื่องหมายการค้าให้สั่งเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า หากเห็นว่าเครื่องหมายการค้านั้นขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือรัฐประศาสนโยบาย (มาตรา ๖๒) อีกทั้ง มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าของ คณะกรรมการฯ ต่อศาล (มาตรา ๖๕)

(๔) ในระหว่างเวลาทำการ มีสิทธิมาตรวจดูทะเบียนเครื่องหมายการค้า เครื่องหมายบริการ เครื่องหมายรับรองและเครื่องหมายร่วมสารบบเครื่องหมายดังกล่าว ขอคัดสำเนาหรือขอให้รับรองสำเนาเอกสาร หรือขอคำรับรองจากนายทะเบียนเกี่ยวกับรายการจดทะเบียน (มาตรา ๑๐๓)

๖. การจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าภายใต้พิธีสารมาดริด

ระบบการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าภายใต้พิธีสารมาดริด เป็นระบบที่ผู้ขอจดทะเบียนสามารถขอรับความคุ้มครองเครื่องหมายการค้าในประเทศต่าง ๆ ที่เป็นภาคีได้โดยการยื่นเพียงคำขอเดียว ซึ่งประเทศไทยเป็นสมาชิกของพิธีสารมาดริดเมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

ผู้มีสิทธิยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าภายใต้พิธีสารมาดริดในประเทศไทย (มาตรา ๗๙/๔)

(๑) ต้องเป็นผู้ซึ่งได้ยื่นคำขอจดทะเบียนหรือเป็นผู้ซึ่งได้รับการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าไว้แล้วในประเทศไทย

(๒) มีสัญชาติไทย หรือเป็นนิติบุคคลที่มีสำนักงานแห่งใหญ่ตั้งอยู่ในประเทศไทยหรือมีภูมิลำเนาอยู่ในประเทศไทย หรือมีสถานประกอบอุตสาหกรรมหรือพาณิชย์กรรมและยังคงประกอบกิจการอย่างจริงจังในประเทศไทย

๗. การจดทะเบียนเครื่องหมายบริการ เครื่องหมายรับรอง หรือเครื่องหมายร่วม

๗.๑ เครื่องหมายบริการ หมายถึง เครื่องหมายที่ใช้เป็นเครื่องหมายที่เกี่ยวข้องกับบริการเพื่อแสดงว่าบริการนั้นมีความแตกต่างกับบริการที่ใช้เครื่องหมายบริการของบุคคลอื่น โดยให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับเครื่องหมายการค้ามาใช้บังคับ โดยให้คำว่า “สินค้า” ในบทบัญญัติดังกล่าวหมายความว่า “บริการ” ด้วย (มาตรา ๘๐)

๗.๒ เครื่องหมายรับรอง หมายถึง เครื่องหมายที่เจ้าของเครื่องหมายรับรองที่เกี่ยวข้องกับสินค้าหรือบริการของบุคคลอื่นเพื่อเป็นการรับรองคุณภาพสินค้าหรือบริการนั้น โดยให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับเครื่องหมายการค้ามาใช้บังคับแก่เครื่องหมายรับรองโดยอนุโลม เว้นแต่จะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น (มาตรา ๘๑)

๗.๓ ในการยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายรับรอง ผู้ยื่นคำขอจะต้องดำเนินการดังนี้ (มาตรา ๘๒)

(๑) ยื่นข้อบ่งชี้ว่าด้วยการใช้เครื่องหมายรับรองนั้นพร้อมกับคำขอจดทะเบียนด้วย โดยต้องระบุถึงแหล่งกำเนิด ส่วนประกอบ วิธีการผลิต คุณภาพหรือคุณลักษณะอื่นใดของสินค้าหรือบริการที่จะรับรอง ตลอดจนหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการอนุญาตให้ใช้เครื่องหมายรับรองนั้น และ

(๒) แสดงได้ว่าตนมีความสามารถเพียงพอที่จะรับรองคุณลักษณะของสินค้าหรือบริการตามข้อบ่งชี้

๗.๔ การอนุญาตให้ใช้เครื่องหมายรับรอง เจ้าของเครื่องหมายรับรองที่ได้จดทะเบียนแล้วจะใช้เครื่องหมายนั้นกับสินค้าหรือบริการของตนเองไม่ได้ และจะอนุญาตให้บุคคลอื่นเป็นผู้รับรองโดยใช้เครื่องหมายนั้นไม่ได้ (มาตรา ๘๐) อย่างไรก็ตาม การอนุญาตให้บุคคลอื่นใช้เครื่องหมายรับรองกับสินค้าหรือบริการของบุคคลนั้นสามารถทำได้ โดยทำเป็นหนังสือและลงลายมือชื่อเจ้าของเครื่องหมายรับรอง (มาตรา ๘๑)

๗.๕ การโอนสิทธิในเครื่องหมายรับรองที่ได้จดทะเบียนแล้วจะสามารถกระทำได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนแล้ว โดยผู้รับโอนสามารถแสดงต่อนายทะเบียนได้ว่าตนมีความสามารถเพียงพอที่จะรับรองคุณลักษณะของสินค้าหรือบริการตามที่ระบุไว้ในข้อบ่งชี้ว่าด้วยการใช้เครื่องหมายรับรองนั้นทำเป็นหนังสือ และจดทะเบียนต่อนายทะเบียน (มาตรา ๘๒)

๗.๖ อายุความคุ้มครองของเครื่องหมายรับรองจะสิ้นสุดลงเมื่อเจ้าของเครื่องหมายรับรองนั้นตายหรือสิ้นสภาพบุคคล (มาตรา ๘๓)

๗.๗ เจ้าของเครื่องหมายรับรองหรือบุคคลอื่นใดที่ได้รับหรือจะได้รับความเสียหายจากคำสั่งรับจดทะเบียนเครื่องหมายรับรองกรณีมีการแก้ไขข้อบ่งชี้ หรือคำสั่งไม่รับจดทะเบียนการแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อบ่งชี้ บุคคลดังกล่าวมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งต่อคณะกรรมการฯ ภายใน ๖๐ วันนับแต่วันประกาศโฆษณา หรือนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งคำสั่งของนายทะเบียน แล้วแต่กรณี (มาตรา ๘๔)

๗.๘ เครื่องหมายร่วม หมายถึง เครื่องหมายการค้าหรือเครื่องหมายบริการที่ใช้โดยบริษัทหรือวิสาหกิจในเครือเดียวกันหรือโดยสมาชิกของกลุ่มบุคคล สมาคม หรือองค์กรอื่นใดของรัฐหรือเอกชน โดยให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับเครื่องหมายการค้ามาใช้บังคับแก่เครื่องหมายร่วมโดยอนุโลม เว้นแต่บทบัญญัติในส่วนของการอนุญาตให้ใช้เครื่องหมายการค้า (มาตรา ๘๕)

๘. บทกำหนดโทษ

๘.๑ การยื่นคำขอ คำคัดค้าน หรือเอกสารอื่นใดเกี่ยวกับการขอจดทะเบียน การแก้ไขเปลี่ยนแปลงการจดทะเบียน การต่ออายุการจดทะเบียน หรือการเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า เครื่องหมายบริการ เครื่องหมายรับรอง หรือเครื่องหมายร่วม หรือการอนุญาตให้ใช้เครื่องหมายการค้า หรือเครื่องหมายบริการ โดยแสดงข้อความอันเป็นเท็จแก่นายทะเบียนหรือคณะกรรมการ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๖ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๑๐๗)

๘.๒ การปลอมเครื่องหมายการค้า เครื่องหมายบริการ เครื่องหมายรับรอง หรือเครื่องหมายร่วมของบุคคลอื่นที่ได้จดทะเบียนแล้วในราชอาณาจักร รวมถึงการนำเข้าสินค้ามาในราชอาณาจักร จำหน่าย เสนอจำหน่าย มีไว้เพื่อจำหน่าย หรือการให้บริการที่มีการปลอมเครื่องหมาย มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๔ ปี หรือปรับไม่เกิน ๔๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๑๐๘ และมาตรา ๑๑๐)

๘.๓ การเลียนเครื่องหมายการค้า เครื่องหมายบริการ เครื่องหมายรับรอง หรือเครื่องหมายร่วมของบุคคลอื่นที่ได้จดทะเบียนแล้วในราชอาณาจักร เพื่อให้ประชาชนหลงเชื่อว่าเป็นเครื่องหมายการค้า เครื่องหมายบริการ เครื่องหมายรับรอง หรือเครื่องหมายร่วมของบุคคลอื่นนั้น รวมถึงการนำเข้าสินค้ามาในราชอาณาจักร จำหน่าย เสนอจำหน่าย มีไว้เพื่อจำหน่าย หรือการให้บริการที่มีการเลียนเครื่องหมาย มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๒ ปี หรือปรับไม่เกิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๑๐๙ และมาตรา ๑๑๐)

๘.๔ การนำหีบห่อหรือภาชนะที่แสดงเครื่องหมายการค้า เครื่องหมายรับรอง หรือเครื่องหมายร่วมของบุคคลอื่นที่จดทะเบียนไว้แล้วในราชอาณาจักรมาใช้สำหรับสินค้าของตนเอง หรือของบุคคลอื่น เพื่อให้ประชาชนหลงเชื่อว่าเป็นสินค้าของเจ้าของเครื่องหมายการค้าหรือเครื่องหมายร่วม หรือเชื่อว่าเป็นสินค้าที่ได้รับอนุญาตให้ใช้เครื่องหมายรับรองนั้น มีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๔ ปี หรือปรับไม่เกิน ๔๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๑๐๙/๑)

๘.๕ การแสดงเครื่องหมายการค้า เครื่องหมายบริการ เครื่องหมายรับรอง หรือเครื่องหมายร่วมที่ได้จดทะเบียนในราชอาณาจักรว่าเป็นเครื่องหมายดังกล่าวที่ได้จดทะเบียนในราชอาณาจักรแล้ว หรือจำหน่าย หรือมีไว้เพื่อจำหน่ายซึ่งสินค้าที่มีเครื่องหมายการค้า เครื่องหมายรับรองหรือเครื่องหมายร่วมดังกล่าว ที่ตนรู้หรือควรจะรู้ว่าเป็นเท็จ หรือให้บริการหรือเสนอให้บริการโดยแสดงเครื่องหมายบริการ เครื่องหมายรับรอง หรือเครื่องหมายร่วมดังกล่าว ที่ตนรู้หรือควรจะรู้ว่าเป็นเท็จ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑ ปี หรือปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๑๑๑)

๘.๖ เจ้าของเครื่องหมายรับรองที่ได้จดทะเบียนแล้ว ใช้เครื่องหมายรับรองที่ได้จดทะเบียนแล้ว กับสินค้าหรือบริการเจ้าของเครื่องหมายรับรองดังกล่าว หรืออนุญาตให้บุคคลอื่นเป็นผู้รับรองโดยใช้เครื่องหมายนั้น ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท (มาตรา ๑๑๒)

๘.๗ ขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของนายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๑๐๖ ทวิ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑ ปี หรือปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๑๑๒ ทวิ)

๘.๘ ไม่อำนวยความสะดวกแก่นายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๑๐๖ ทวิ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๒,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๑๑๒ ตริ)

๘.๙ กรณีพบว่ามีการกระทำความผิดที่ต้องระวางโทษตามที่ได้กล่าวข้างต้นแล้ว เมื่อพ้นโทษแต่ยังไม่ครบกำหนด ๕ ปี ได้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้อีก ให้วางโทษทวีคูณ (มาตรา ๑๑๓)

๘.๑๐ กรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคล ถ้าการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้นเกิดจากการสั่งการ การกระทำ หรือไม่สั่งการ หรือไม่กระทำการอันเป็นหน้าที่ที่ต้องกระทำของกรรมการผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น ผู้นั้นต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย (มาตรา ๑๑๔)

๘.๑๑ กรณีซึ่งบรรดาสินค้าที่ได้นำเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อจำหน่ายหรือมีไว้เพื่อจำหน่ายอันเป็นการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ริบเสียทั้งสิ้น ไม่ว่าจะมิผู้ถูกลงโทษตามคำพิพากษาหรือไม่ (มาตรา ๑๑๕)

หมายเหตุ – คำอธิบายนี้มีขึ้นเพื่อประโยชน์ในการทำความเข้าใจสาระสำคัญของกฎหมายเท่านั้น ส่วนการจะปฏิบัติตามกฎหมายให้เป็นไปอย่างถูกต้องนั้น โปรดอ้างอิงและยึดถือด้วยบทกฎหมายเป็นสำคัญ

กองกฎหมาย
กรมทรัพย์สินทางปัญญา
พฤษภาคม ๒๕๖๕